

Flash: De lessen van het coronavirus

De lockdown-maatregelen hebben ons drie maanden in een bubbel doen leven, met heel wat beperkingen. Maar intussen zijn velen onder ons weer aan het werk. Keren we dan zomaar naar ons vroegere leven terug? We vroegen het aan Bart Abeloos, expert Beleggingen bij Crelan.

Hoe ziet de wereld eruit na Covid-19?

In het post-lockdowntijdperk blijft onzekerheid heersen, zeker zolang er geen vaccin is. De economische, sociale en politieke gevolgen zijn heel groot, ook al lijken de financiële markten zich vandaag enkel te concentreren op het positieve nieuws van het einde van de lockdown en de massale tussenkomst van de centrale banken. Onze regeringen kunnen mooi beslissen om handelszaken, bars en restaurants te heropenen, maar de vraag is of Jan met de pet ook zin heeft om weer te gaan winkelen. Mensen hebben nog steeds schrik van het virus en de impact op hun financiën (en de belastingverhogingen die velen aan de horizon zien opdoemen). Dit weerhoudt hen ervan om naar hun vroegere levensstijl terug te keren.

De pandemie werd ook niet door iedereen op dezelfde wijze beleefd. Hoe wil je mensen in groeielanden, die (bijna) op straat leven, in een lockdown zetten als er geen sociale zekerheid bestaat? Hoe wil je dat ze overleven zonder inkomsten, zonder eten? Ook bij ons is de coronacrisis draaglijker voor wie meer middelen heeft. Deze crisis heeft de ongelijkheid tussen arm en rijk versterkt. En het antwoord van beleidsmakers, met méér monetaire stimuli, is vooral goed nieuws voor wie veel financiële activa heeft, niet voor wie onderaan de arbeidsmarkt bengelt. Zo dreigt de ongelijkheid nog te vergroten. En daarin schuilt het gevaar van meer populisme, meer protectionisme, meer xenofobie, ...

De crisis moet toch ook tot positieve veranderingen leiden ?

We kunnen perfect een aantal lessen trekken. Een ervan is dat ongelijkheden op alle vlakken moeten verminderd worden, of het nu gaat om racisme, genderongelijkheid of sociale ongelijkheid. De rellen naar aanleiding van de dood van George Floyd in de VS illustreren dat ongelijkheid in een samenleving als droog brandhout is, die makkelijk tot een uitlaande brand kan leiden. In België zijn kinderen van minder begoede of probleemgezinnen tijdens de coronacrisis compleet van de schoolradar verdwenen. En dit terwijl we weten hoe belangrijk opleiding is om ongelijkheid te verminderen. De pandemie kan een kans zijn om hervormingen door te voeren: een betere sociale

aanpak, betere opleiding, een betere regelgeving, meer gelijkheid, meer Europese samenwerking.

Een andere les die we kunnen trekken is hoe belangrijk het is te werken aan een beter klimaat. Veel academische studies koppelen pandemieën aan ontbossing en verlies aan biodiversiteit. Ook hier kan de pandemie een opportuniteit zijn om realistische oplossingen op de agenda te zetten.

Staan we dan voor een nieuw tijdperk?

We beleven in elk geval zeer 'verstorende' tijden en deze werden door de pandemie nog versterkt. Zo'n disruptie creëert verliezers, maar ook winnaars. Om een bekend citaat te parafraseren: soms gebeurt in enkele weken meer dan in enkele decennia. Zo heeft de digitale transformatie van onze samenleving nog meer vaart gekregen. Elektronische handel bereikte een pak nieuwe consumenten. Volgens de Adobe Digital Economy-index steeg de online-verkoop in de Verenigde Staten met de helft. Daarvan profiteren niet alleen de online-winkels, maar ook platformen gespecialiseerd in digitale betalingen. Ook onze vrijetijdsbesteding werd een stuk elektronischer: streamingdiensten en online gaming trokken massa's nieuwe gebruikers aan. We gingen zelfs virtueel sporten en aperitieven.

Door de veralgemening van thuiswerk voor (bijna) alle werknemers schakelden bedrijven over op virtuele meetings en webinars. Het US Census Bureau schat dat 30% van de Amerikanen, deels ook door klimaatmaatregelen, de komende jaren thuis zullen werken. Dit is zes keer meer dan in 2018. Om dezelfde redenen zal ook onderwijs op afstand zich verder ontwikkelen en zo wellicht meteen ook democratischer worden. Telegeneeskunde zal een prominentere rol vervullen in het monitoren van de volksgezondheid en het opvolgen van patiënten. Maar ook zonder pandemie zal medische zorg op afstand zich verder ontwikkelen, met name door de vergrijzing van de bevolking en de mogelijkheid om indicatoren zoals koorts, hartslag en bloeddruk voortdurend op te volgen.

Leidt die disruptie ook tot wijzigingen in onze beleggingsportefeuille?

Ja en nee. Nee, want het is niet omdat bepaalde sectoren profiteren van snelle verandering dat we nog enkel in deze bedrijven gaan beleggen. Een evenwichtige portefeuille-opbouw, aangepast aan het profiel van de belegger, vereist een ruime blik. Ook beleggingsmogelijkheden gelinkt aan de traditionele economie behouden daarin een grote rol. Ja, want binnen het fondsgamma hebben we uiteraard een aantal fondsen die op de hier vermelde thema's inspelen en die een diversificatie in de portefeuille kunnen vormen.

Door deze pandemie zijn we ervan overtuigd dat de doelstelling van onze partner Amundi om tegen 2021 in alle fondsen nog enkel duurzaam te beleggen, de juiste beslissing is. Verantwoord beleggen is immers de vertaling van duurzame ontwikkeling naar vermogensbeheer. Het biedt een meer globale visie op de economische spelers,

Flash Beleggen

waardoor al hun risico's en kansen begrepen kunnen worden en hun potentieel voor prestaties op lange termijn worden ingeschat.

Disclaimer: De informatie uit deze publicatie vormt een algemene toelichting bij de financiële actualiteit en mag niet worden beschouwd als een concreet advies of aanbeveling met betrekking tot financiële producten.